



ที่ ปช ๐๐๐๘/๐๑๓๐

สำนักงาน ป.ป.ช.

ถนนนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

M ตุลาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริต กรณี การจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนามติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งที่ ๘๗/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๘ เรื่อง เสนอร่างข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริต กรณี การจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริต กรณี การจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงาน ป.ป.ช. ขอเสนอข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริต กรณี การจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามนัยมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริต กรณี การจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งมีการศึกษาข้อมูลข้อเท็จจริง กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบประเด็นปัญหาและความเสี่ยงต่อการทุจริตที่อาจเกิดจากการจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อาทิ การขาดความชัดเจนในการกำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม บางประเภท ซึ่งอาจส่งผลต่อการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐที่มากเกินไปจนเกินสมควร ปัญหาที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งไม่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อันอาจเป็นช่องทางในการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ ปัญหาความทับซ้อนของแนวเขตปฏิรูปที่ดินกับหน่วยงานของรัฐอื่นอาจก่อให้เกิดความไม่ชัดเจนว่าหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับโดยตรงจากการประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการทุจริตในขั้นตอนการพิจารณาอนุญาต โดยการใช้อดุลพินิจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์

/ให้กับ...

“ข้อสัถย์ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

ให้กับบุคคลที่ยื่นขออนุญาต ตลอดจนกลไกการกำกับติดตามการใช้ประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ไม่รัดกุมเพียงพออาจก่อให้เกิดกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตทำผิดเงื่อนไขและเจ้าหน้าที่รัฐไม่บังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ฯลฯ

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัด การทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเข้มงวด และเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือมาตรการใดที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

๓. สำคัญและข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว เห็นสมควรมีข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริต กรณีการจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามนัยมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติตามข้อเสนอแนะฯ ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ คาดว่าจะเกิดผลเชิงบวกที่จับต้องได้ กล่าวคือ การกำหนดและการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะเกิดประโยชน์กับเกษตรกรโดยตรงตามที่คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดเคยวินิจฉัยไว้ และจะช่วยสร้างความชัดเจนในการกำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึงทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐอย่างเหมาะสม ลดปัญหาความทับซ้อนของ แนวเขตปฏิรูปที่ดินกับหน่วยงานของรัฐอื่น ตลอดจนเป็นการลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำกับติดตามการใช้ประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบการใช้ที่ดินของรัฐ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมากที่สุด

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

ไม่มี

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๘๗/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๘ พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบร่างข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริต กรณีการจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ ให้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ตามนัยมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

/๗. ข้อกฎหมาย...

“ข้อสัตย์ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจเสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล องค์การอิสระ หรือองค์กรอัยการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๒) จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเข้มงวด

(๓) เสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

ในการจัดทำมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะในเรื่องที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เมื่อองค์กรตามวรรคหนึ่งได้รับแจ้งมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว หากเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ ให้แจ้งปัญหาและอุปสรรคต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป ทั้งนี้ ไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๘. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เห็นควรมีข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริต ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนี้

๑) ด้านนโยบาย

๑.๑) ควรให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (สคทช.) พิจารณาถึงความเป็นไปได้และแนวทางในการบริหารจัดการที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินบางส่วน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการทำการเกษตรหรือประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้เปลี่ยนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ต่อไป

๑.๒) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรกำหนดการจัดกลุ่มพื้นที่ (Zoning) ระหว่าง “แปลงเกษตร” กับ “พื้นที่สำหรับการอนุญาตให้ประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” เพื่อคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปเพื่อกำหนดทิศทางด้านนโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓) ควรพิจารณาให้กรมป่าไม้ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ร่วมกันพิจารณาการกันดินพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ตามบันทึกข้อตกลงในพื้นที่ที่เคยมีการสำรวจร่วมกัน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทันที โดยไม่ต้องรอให้การดำเนินการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการมาตราส่วน ๑ : ๕๐๐๐ (One Map) แล้วเสร็จ

/๒) ด้านกฎหมาย...

“ชื่อสัตย์ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

๒) ด้านกฎหมาย

๒.๑) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบกฎหมาย ที่เกี่ยวกับ “ประโยชน์ที่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจะได้รับ” ควรยึดโยงว่าเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรโดยตรง อย่างเคร่งครัด ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และ แนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด หมายเลขคดีแดงที่ อ.๑๗๒๘/๒๕๕๔ เพื่อประโยชน์ของเกษตรกร เป็นหลัก โดยอาจพิจารณาปรับรูปแบบการอนุญาตให้เกษตรกรหรือประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการประกอบกิจการฯ ที่แท้จริง อาทิ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรบูรณาการ และสร้างความร่วมมือกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อทำให้เกิดความเข้มแข็งของเกษตรกรในชุมชนของ สำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผลักดันให้ใช้ “ระบบสหกรณ์” เป็นผู้ประกอบกิจการสนับสนุนหรือ เกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งจะส่งผลดีในระยะยาวในการส่งเสริมสหกรณ์การเกษตร ให้มีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น เกิดประโยชน์ต่อสมาชิก และกำไรจากการประกอบกิจการจะกลับคืนสู่สมาชิก สหกรณ์ และเป็นการป้องกันกลุ่มนายทุนเข้ามาแสวงหาประโยชน์ในที่ดินของรัฐอีกทางหนึ่ง

๒.๒) เห็นควรให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พิจารณาทบทวนประกาศ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง รายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในแต่ละรายการกิจการให้มีความชัดเจนและครอบคลุม โดยเฉพาะในกิจการ ตามข้อ ๑.๕ กิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคม ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินซึ่งกิจการนั้นต้องอยู่ในพื้นที่ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด ให้เป็นพื้นที่เพื่อการนี้โดยเฉพาะ ซึ่งมีหลายกิจการที่ต้องอาศัยการตีความว่าสามารถดำเนินการได้ในขอบเขตใด อาทิ ที่อยู่อาศัย ที่พัก หอพัก ครอบคลุมถึงการทำโรงแรม รีสอร์ท หอพักนักศึกษา หรือครอบคลุมเพียงกิจการ ที่มีลักษณะที่พักเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (โฮมสเตย์)

๒.๓) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรศึกษาความเป็นไปได้ เพื่อกำหนด ในระเบียบหรือหลักเกณฑ์ให้ผู้ขอรับการจัดที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ต้องเป็น (๑) สถาบันเกษตรกร ที่มีเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นสมาชิก หรือ (๒) บุคคลหรือนิติบุคคลสัญชาติไทย เป็นต้น

๒.๔) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรกำหนดแนวทางหรือกระบวนการ มีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพิจารณาว่ากิจการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรโดยตรงเป็นการเฉพาะ โดยให้มีการทำประชาคมโดยประชาคมหมู่บ้าน ที่มีองค์ประกอบมาจากตัวแทนองค์กร (กลุ่ม) ชาวบ้านที่มี การจัดตั้งอยู่ในหมู่บ้านเป็นหลัก โดยมีผู้ใหญ่บ้านและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมอยู่ด้วย และมีประธานประชาคมที่มาจากการเลือกจากสมาชิกทั้งหมดของประชาคมดังกล่าว และมีมาตรฐานในการรับฟัง ความคิดเห็นไม่ต่ำกว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘

๓) ด้านบริหารจัดการ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรพิจารณาเพิ่มกระบวนการขั้นตอนการขอ อนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนฯ โดยควรมีการประสานข้อมูลจากที่ดิน ของรัฐอยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมด เพื่อรับรองแนวเขตที่ดินก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาอนุญาต เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการทับซ้อนของแนวเขตที่ดินของรัฐและผลกระทบจากการประกอบกิจการที่เป็น การสนับสนุนฯ บริเวณพื้นที่ที่มีการทับซ้อน ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนว่าบริเวณพื้นที่ที่จะขออนุญาตประกอบ กิจการอื่นๆ หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ เป็นการก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติราชการ

/๔) ด้านประชาสัมพันธ์...

“ชื่อสำคัญ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

๔) ด้านประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔.๑) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิของเกษตรกรหรือประชาชนในพื้นที่ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ ความเห็นที่มีต่อกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องฯ ในขั้นตอนก่อนการได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ผ่านผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ หรือสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและยังถือเป็นการสร้างความโปร่งใส ในขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๔.๒) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ ในการกำหนดให้ประชาชนหรือเกษตรกรในชุมชน มีโอกาสได้รับผลประโยชน์ตอบแทนกลับคืนสู่ชุมชน จากการดำเนินกิจการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง อาทิ โรงงานอุตสาหกรรมการเกษตร โรงงานแปรรูปการเกษตร หรือโรงงานฆ่าสัตว์ ฯลฯ

๔.๓) ควรเพิ่มเติมให้หน่วยงานที่มีส่วนได้เสียในระดับพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำให้ประโยชน์กิจการฯ ที่ได้รับอนุญาตไปแล้ว เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนได้เสียในการจัดเก็บรายได้จากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและภาษีค่าธรรมเนียมท้องถิ่นอื่น ๆ ด้วย ซึ่งมาจากผู้ประกอบการฯ ในพื้นที่ ทั้งนี้ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งก่อสร้างและขนาดเนื้อที่ของที่ดินว่ามีการเปลี่ยนแปลงไป หรือไม่

๔.๔) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรเปิดเผยข้อมูล ระหว่างการยื่นคำขอ อนุญาตให้บุคคลประกอบกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (เพื่อให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้รับทราบเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น) และหลังการอนุญาตซึ่งข้อมูลที่เปิดเผยควรเกี่ยวกับรายละเอียดของที่ดินและผู้ที่ได้รับการอนุญาต ตลอดจนรายละเอียดของกิจการที่ได้รับอนุญาต เช่น ชื่อหน่วยงาน นิติบุคคล บุคคลที่ขอใช้ บุคคลที่อยู่ระหว่างการขอ วัตถุประสงค์ การขอใช้ แผนที่ ระยะเวลาเช่าหรือเข้าทำประโยชน์ และจำนวนพื้นที่ที่ขอใช้ ประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ ซึ่งควรเป็นข้อมูลในระดับจังหวัด โดยเปิดเผยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือเว็บไซต์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

๔.๕) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้และพัฒนา ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้ได้ทราบถึงข้อมูลผู้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้มีประสิทธิภาพและตรวจสอบความถูกต้องได้อย่างเป็นปัจจุบัน

๔.๖) ควรให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ศึกษาและรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนเพื่อพิจารณาเหตุผลและความจำเป็นในการใช้คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศไทยและเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินต่อไป

พร้อมกันนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังเห็นควรมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศใช้ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้ใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. รวม ๕ ประเด็น ดังนี้

/๑. ร่าง...

๑) ร่างระเบียบฯ ข้อ ๑๐ (๓) ประโยชน์ที่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจะได้รับ ควรมีการเพิ่มเติมหลักการที่ยึดโยงว่าเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรโดยตรงอย่างเคร่งครัด ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และแนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดเพื่อประโยชน์ของเกษตรกรเป็นหลัก รวมถึงควรกำหนดแนวทางหรือกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพิจารณาว่ากิจการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรโดยตรงเป็นการเฉพาะ โดยให้มีการทำประชาคมโดยประชาคมหมู่บ้านที่มีองค์ประกอบมาจากตัวแทนองค์กร (กลุ่ม) ชาวบ้านที่มีการจัดตั้งอยู่ในหมู่บ้านเป็นหลัก โดยมีผู้ใหญ่บ้าน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมอยู่ด้วย และมีประธานประชาคมที่มาจากการเลือกจากสมาชิกทั้งหมดของประชาคมดังกล่าว และมีมาตรฐานในการรับฟังความคิดเห็นไม่ต่ำกว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘

๒) ข้อ ๑๐ (๔) “ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของราษฎรในพื้นที่” ควรปรับปรุงเป็น “ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการก่อกมลพิษต่อชุมชน รวมทั้งความปลอดภัยของราษฎรในพื้นที่” เพื่อให้มาตรฐานในการพิจารณาไม่น้อยกว่าหลักการตามระเบียบเดิม

๓) ควรตัดคำว่า “เครือข่าย” ออกจากร่างระเบียบคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้ใช้ที่ดินหรือสิ่งสาธารณูปโภคเพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.

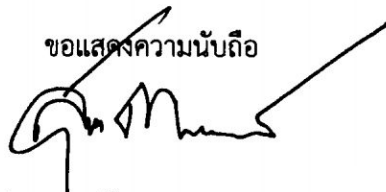
๔) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรพิจารณากำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงประเภท ขนาด และ เงินลงทุนของกิจการ ในการอนุญาตให้ใช้ที่ดินหรือสิ่งสาธารณูปโภคเพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมายเดิม มิเช่นนั้นอาจต้องมีเหตุผลสนับสนุนที่มากพอในการยกเลิกการกำหนดระยะเวลาในการเช่าหรือการเข้าทำประโยชน์ของเอกชนที่เคยปฏิบัติมา

๕) ในการอนุญาตให้ใช้ที่ดินหรือสิ่งสาธารณูปโภคสำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรดำเนินการในรูปแบบคณะบุคคลจะมีความเหมาะสมมากกว่าบุคคลคนเดียว เพื่อป้องกันการใช้ดุลพินิจในทางที่มิชอบ และให้เกิดความรอบคอบในการพิจารณากิจการที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรโดยตรง โดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และระเบียบกฎหมายอื่น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดให้ครอบคลุมถึงเรื่องดังกล่าวด้วย

(รายละเอียดข้อเสนอแนะฯ ปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายสุชาติ ตระกูลเกษมสุข)

ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักเฝ้าระวังและประเมินสภาพการณ์ทุจริต

โทร. ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ต่อ ๗๑๖๑ (ทิพวรรณ, ญาณินี, พีรตนย์)

โทรสาร ๐ ๒๕๒๘ ๔๐๑๐ - ๑๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ bbaro@nacc.go.th

“ข้อสำคัญ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”